

Kommunalvalet 2025

**Kommunen skapar grunden.
Kommunens beslutsfattare står för
modiga beslut.**

Maija Ruoho
Laura Lyly

I kommunalvalet beslutar vi om vardagen och våra barns framtid

Våra kommuner har utmaningar som saknar motstycke. Vi står inför en pressad offentlig ekonomi, demografiska omvälvningar, globala förändringar och urbanisering. Att trygga våra barns och ungas välbefinnande och att skapa livskraft är av avgörande betydelse för landet. Kommunerna kommer i framtiden att spela en allt starkare roll i skapandet av livskraft. Men hur ska vi bäst lyckas greppa livskraftsrollen och ta med alla de unga? Däri ligger utmaningarna för kommande fullmäktigeperiod.

Lösningarna på dessa utmaningar finns hos kommunerna, som alla är olika. Nu, om någonsin, behöver vi modiga och framåtblickande beslutsfattare som har viljan och förmågan att styra in frågorna på rätt kurs. Detta kräver högklassiga, kunskapsbaserade och modiga beslut – nu mer än någonsin. Kommunalval är mer än lokalpolitik – där beslutar vi om livskraften, vardagen och framför allt om våra barns och ungas framtid.

Verkställande direktör **Minna Karhunen**

Kommunal- och välfärdsområdesval 13.4.2025

Kommunen skapar grunden, Kommunförbundet stöder kommunen.

José Valanta, tfn 050 523 1116,
relationsdirektör,
jose.valanta@kommunforbundet.fi

Laura Lyly, tfn 050 439 5068,
specialsakkunnig
laura.lyly@kommunforbundet.fi

Maija Ruoho, tfn 050 340 3541,
projektchef för kommunalvalet,
kommunikation
maija.ruoho@kommunforbundet.fi

I kommunalvalet beslutar vi om vardagen och våra barns framtid

Kommunala beslutsfattare har mycket att bevaka – och att lösa!

1. Du påverkar våra barns och ungas framtida säkerhet och välbefinnande.
2. Du har nycklarna till att öka hela Finlands livskraft.
3. Som beslutsfattare i en stadsregion och i en stad säkerställer du att välfärd skapas i ett större område än din kommun.
4. Som beslutsfattare tar du initiativ till och fattar beslut om smart anpassning för att trygga en god vardag även i fortsättningen.
5. Du fattar goda beslut och ansvarar för ett konstruktivt besluts klimat.

Kommunerna utvecklas åt olika håll: lösningarna på utmaningarna finns hos kommunerna själva. Dessa lösningar kräver kunniga beslutsfattare med samarbetsförmåga.

**Kommunala
beslutsfattare:
Du påverkar våra
barns och ungas
framtida säkerhet
och välfärd.**

Kommunala beslutsfattare: Du påverkar våra barns och ungas framtida säkerhet och välfärd!

1.1 Som kommunal beslutsfattare fattar du beslut för att trygga barns och ungas välfärd

Kommunen skapar den miljö där barn och unga tillbringar sin vardag: kommunen är nära var och en av oss. Kommunerna ser till att de unga har tillgång till utbildning, motionsmöjligheter, ungdomsarbete, kultur, arbete, bostäder, en god livsmiljö, meningsfulla aktiviteter och framtidsutsikter – alltså en trygg och trivsam vardag.

- Välfärd uppstår genom samarbete mellan många aktörer, och därför är det viktigt att varsebli det bredare spektret.
- För att förbättra barns och ungas välfärd krävs **långsiktigt multiprofessionellt** samarbete och **kunskapsbaserat** beslutsfattande.

För hela Finlands framtid är det viktigt att både kommunerna och välfärdsområdena lyckas i sina uppgifter.

- Fungerande **kontaktytor mellan kommuner och välfärdsområden** garanterar smidiga tjänster för barn och unga.
- Ändamålsenliga servicenät och tillgängliga tjänster är av central betydelse för invånarnas välfärd. Ett lyckat välfärdsarbete är en livskraftsgärning!
- Samarbetet på kontaktytorna har dock bara börjat: det är viktigt att satsa på det och att klargöra ansvar och samarbetsstrukturer.

För Finlands framgång är det nödvändigt att alla barn och unga tas med. Det krävs gemensamma lösningar på välfärdsutmaningarna.

Frågor till beslutsfattaren:

Hur skapar man välfärd och hjälper invånarna att må bra i din kommun?

Finns det en helhetssyn på välfärden?

Fungerar det multiprofessionella välfärdsarbetet i kommunen? Eller är det sektoriserat?

Hur kunde man få en smidigare samarbetsstruktur med välfärdsområdena?

Finns det något meningsfullt att göra på fritiden?

**På väg:
exempel på
samarbete**

Kommunala beslutsfattare: Du påverkar våra barns och ungas framtida säkerhet och välfärd!

1.2 Världens bästa fostran och utbildning sker i kommunerna. Vi låter inte Pisaskeppet sjunka!

- Kommunerna bör ha möjlighet att ordna den grundläggande utbildningen enligt lokala behov, genom flexibla samarbetsformer och med tillräckliga resurser.
- Kommunerna kan självständigt och genom samarbete söka nya sätt att ordna undervisningen!

Varför är det så?

- Nativiteten sjunker och årskullarna är mindre, men barnens **behov av stöd ökar**.
- Urbaniseringen och invandringen utgör en utmaning för skolorna i tillväxtcentren, men i glesbefolkade kommuner blir skolresorna längre.
- Kostnaderna för undervisningen ökar, men **tillräckliga resurser** måste garanteras för varje barn.
- Den finländska kommunbaserade utbildningen är en viktig faktor i **arbetet med att förebygga segregation**.

Kommunerna skapar grunden för välfärden och en trygg uppväxtmiljö. En utbildningsväg som har hög standard och god matchning, en sund livsmiljö och ramar för en stimulerande fritid stöder en livskraftig framtid.

Frågor till beslutsfattaren:

Hur förverkligas världens bästa fostran och undervisning i din kommun?

Hur löser man bristen på personal inom småbarnspedagogiken i kommunen?

Genom vilka beslut garanteras tillräckliga och jämlika utbildningstjänster överallt?

Hur löser man dilemmat: kostnaderna för undervisningen minskar inte i samma proportion som antalet elever?

**På väg:
exempel på
nya möjligheter
att organisera
undervisningen**

FAKTA: Av kommunernas utgifter hänförs sig mer än hälften till bildningsväsendet

Enligt prognosen kommer kostnaderna på riksnivå att öka med cirka 5,4 % fram till 2030, dvs. kostnaderna per elev kommer att öka trots att elevantalet minskar.

Det är viktigare än någonsin att fundera över vad man ska satsa på och vad man kan avstå från. Det gäller att söka innovativa och flexibla metoder att ordna grundläggande utbildning på ett ekonomiskt hållbart sätt. (Kommunförbundet 30.5.2024)

Uppdaterad 6.8.2024 Kommunförbundet/Mehtonen
Källa: Statskontoret, FM, ANM
Primärkommunens driftskostnader OBS: bolag saknas.

**Kommunala
beslutsfattare:
Du har nycklarna till
att öka hela Finlands
livskraft.**

2 Kommunala beslutsfattare: Du har nycklarna till att öka hela Finlands livskraft.

2.1 Kommunen skapar livskraft, ta som beslutsfattare tag i kommunens nya livskraftsroll!

- **Kommunerna spelar i framtiden en viktig roll när det gäller att öka livskraften:** ramar för investeringar, arbetsplatser, kompetent arbetskraft och framgångsrik integration.
- Utnyttja potentialen hos AN-tjänsterna: kombinera näringslivets behov och arbetstagarnas kompetens med rätt utbildningsutbud. Vi behöver företagervänlighet.
- **Kommunen har en avgörande roll i hemtagningen av investeringar.** Kommunen genomför smidiga tillstånds- och planläggningslösningar: investeringar kräver tomter och infrastruktur, arbetstagarna behöver boende till rimligt pris. Företagen behöver ett fungerande samhälle som kommunerna planerar, anlägger och upprätthåller.
- Den gröna omställningen och de investeringar som de geopolitiska förändringarna medför öppnar nya möjligheter i olika delar landet, men möjligheterna är inte jämnt fördelade. Infrastrukturen för den gröna omställningen kräver stora investeringar av kommunerna.
- **Som kommunal beslutsfattare kan du fatta djärva beslut i en konkurrensutsatt omvärld och vara samarbetspartner med näringslivet.**

2.2 Som beslutsfattare kan du påverka kommunens attraktionskraft och samhällsanda

- Allt utgår ifrån att man identifierar **kommunens egna styrkor**: som beslutsfattare kan du utveckla dem!
- En sund, trygg och trivsamt livsmiljö skapas i kommunerna!

2.3 Pengarna sinar och tillgången på arbetskraft är knapp: det krävs mod att göra saker annorlunda än förr.

- Kommunerna behöver mer frihet att genomföra saker lokalt på bästa sätt, och som beslutsfattare kan du komma med nya initiativ. Har alla möjligheter till samarbete klarlagts?
- Kommunerna behöver ha en tillräcklig finansieringsnivå för att kunna tillhandahålla tjänsterna. I framtiden innebär detta att kommunens skatteinkomster och inkomstbas över huvud taget måste ökas. **Städerna och kommunerna bygger upp hela Finlands livskraft.**

Frågor till beslutsfattaren:

Genom vilka beslut skapas en livskraftigare kommun?

Har ni noterat de möjligheter att utveckla kommunen som EU erbjuder?

Hur tar man hem investeringar för att öka skatteinkomsterna i din kommun?

Hur ökas din kommuns skatteinkomster?

Hur skapar ni attraktionskraft och lockar till er kompetent arbetskraft?

**På väg:
exempel för
att öka
livskraften**

Skillnaderna mellan kommunerna ökar.

**Städernas
växtvärk**

**När befolknings- och
skatteunderlaget
minskar,
måste man bli mindre.
Hur görs det?**

De som växer och de som tynar behöver olika lösningar, men alla behöver handlingsfrihet.

Som beslutsfattare i en stadsregion och i en stad säkerställer du att välfärd skapas i ett större område än din kommun.

3.1 Städerna och stadsregionerna spelar en central roll för att öka Finlands konkurrenskraft, som beslutsfattare kan du bidra till att möjliggöra tillväxt.

- Städerna **tar hem investeringar** genom att skapa attraktiva ramar, eftersom städerna har beslutanderätt när det gäller den egna regionutvecklingen. Städerna fungerar som plattformar och samarbetspartner för innovationer.
- Livskraft och konkurrenskraft kräver kompetent personal. Nycklarna till en lösning på **bristen på kompetent arbetskraft** finns hos städerna och kommunerna: alla behörighetsvillkor är inte lagstadgade, rekryteringen av internationell arbetskraft kan underlättas och integrationstjänsterna förbättras.
Beslutsfattarna spelar en viktig roll när det gäller att köra igång de nya **AN- och integrationstjänsterna**.

3.2 Som beslutsfattare kan du lägga pusselbitar på plats: att samordna hållbar markanvändning är viktigt för städernas tillväxt och för stadsbornas välfärd.

- I städerna måste man kunna förena stadens markanvändning, de åtgärder som krävs på grund av klimatförändringen och omsorgen för den biologiska mångfalden.

2.2 Som beslutsfattare kan du påverka den interna särutvecklingen inom staden.

- Att områden utvecklas i olika riktning motverkas framför allt genom planläggning och **bostadspolitik**: hur planläggs staden och hurdana bostadsområden finns det? Dessa faktorer påverkar vilka människor som flyttar in i området. Bostadspolitiska lösningar påverkar alltså välfärden på ett bredare plan och en fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för städernas ekonomiska framgång.
- I städerna minskar inte antalet barn radikalt, men antalet barn med **främmande språk som modersmål** ökar. Beslutsfattarna kan medverka till att varje barn får möjlighet att nå sin fulla potential och leva ett gott liv oberoende av bakgrund: detta kan främjas förutom genom samhällsplanering också genom växande och lärande.

Befolkningen, invandringen och sysselsättningsmöjligheterna koncentreras till stora städer.

Frågor till beslutsfattaren:

Hur främjas försök och uppluckring av normer i kommunen?

Hur lockar staden kompetent arbetskraft till olika sektorer?

Hur balanserar staden mellan byggande och biologisk mångfald?

Vad gör tillväxtcentrumen för att motverka regional särutveckling?

Hur bromsas ökningen av boendekostnaderna?

Genom vilka åtgärder tryggas sysselsättningen bland unga?

Hur lyckas man med integrationen, så att invandrade får arbete? Har din kommun beaktat internationell arbetskraft vid rekryteringar?

4 Som beslutsfattare tar du initiativ till och fattar beslut om smart anpassning för att trygga en god vardag även i fortsättningen.

Kommunen är människans hem. Även om regionerna utvecklas i olika riktning, avfolkas de inte. I hela 2/3 av de finländska kommunerna minskar befolkningen. Vardagen borde vara god, även om kommunens tjänster och befolkning minskar: välfärd förutsätter inte alltid tillväxt.

4.1 Som beslutsfattare kan du påverka livskraften och utvecklingen av lokala lösningar genom smart anpassning.

- **När världen förändras måste man anpassa sig till det nya på ett smart sätt.** Det innebär att man förutser framtiden, samarbetar, använder tekniken mer effektivt och är mer innovativ än tidigare.
 - Kan man finna lösningar för till exempel produktionen av tjänster, ordnandet av undervisningen eller bristen på arbetskraft med hjälp av regionalt samarbete eller nya tekniska lösningar?
- När det gäller smart anpassning är det viktigt att identifiera regionernas och kommunernas möjligheter till förnyelse och utveckling.
- Skatteinkomsterna blir allt viktigare för den kommunala ekonomin, så livskraften är ett livsvillkor. Har alla möjligheter klarlagts? Finns det mod att söka nya lösningar tillsammans med näringslivet?
 - Som beslutsfattare får du ta ställning till vad kommunens livskraft består av:
T.ex. Naturturism kontra gruvprojekt/vindkraft

4.2 Tjänster behövs fortfarande – olika lokala lösningar måste utvecklas.

- I Finland finns det även i framtiden barn som bor i områden med minskande befolkning. Nya sätt att organisera undervisningen måste testas!
- Fungerande dataförbindelser blir senast nu ett livsvillkor för såväl skolor som invånare och företag.
- Som kommunal beslutsfattare är du med och skapar framtidens servicenät i din kommun. Hur ser servicenätet ut i glesbygden? Det behövs gott samarbete, partnerskap och kreativitet! Under de närmaste åren kommer det att ske omfattande reformer av servicenätet.

På väg:
exempel
på smart
anpassning

Frågor till beslutsfattaren:

Hur skapas/ökas livskraften i din kommun?

Hurdana nya koncept har din kommun infört vid ändrade servicebehov? (Försök? Bredare samarbete?)

Hur tryggas tjänsternas tillgänglighet i framtiden och hur optimeras servicenätet för framtida behov?

Hurdana beslut hägrar vid horisonten? (Vårdfastigheter, investeringsmöjligheter, skolor)

Hur blir man mindre när befolknings- och skatteunderlaget minskar?

**Du fattar goda beslut
och ansvarar för ett
konstruktivt
besluts klimat.**

5 Du fattar goda beslut och ansvarar för ett konstruktivt besluts klimat.

5.1 Debatt- och besluts klimatet ligger i beslutsfattarnas och tjänsteinnehavarnas händer

- Allt utgår från en konstruktiv och förtroendebaserad beslutskultur och från att var och en utför sina uppgifter på ett ansvarsfullt sätt och med respekt för andra beslutsfattare.
- Som beslutsfattare skapar du ett fungerande debatt- och besluts klimat, som är en förutsättning för kommunens framgång och en fungerande demokrati.
 - Arbetet kräver långsiktighet och ett kunskapsbaserat beslutsfattande
 - Det är viktigt att man i kommunerna kommer ihåg att stärka det ömsesidiga förtroendet, har tålamod att samarbeta och bevarar tron på framtiden.
- De förtroendevaldas handlingar har betydelse. Det gäller att fokusera makten på rätt saker – *vilka är de rätta sakerna i din kommun?* (Samarbete, tryggnad av resurser, invånarnas välfärd, stärkande av livskraften)

5.2 Kan dubbel- och trippelroller accepteras?

- Kommunerna och välfärdsområdena behöver ett brett spektrum av företrädare med olika bakgrund för att fatta beslut ur flera infallsvinklar och för att undvika besvärliga jävssituationer.

5.3 Svåra beslut att vänta

- En diskussion om kommunsektorns framtid ligger framför oss – Genom vilka lösningar tryggas invånarnas tillgång till tjänster i framtiden? (Innan någon annan kommer och beslutar...)

På väg:
exempel
på gott
samarbete

Frågor till beslutsfattaren:

Hur väl drar de förtroendevalda och tjänsteinnehavarna i din kommun åt samma håll?

Hur upprätthåller ni en god debatt- och beslutskultur? Hurdana riktlinjer har ni? Hur ingriper ni i osakligt beteende?

45 % av kommunernas beslut har sitt ursprung i EU – hur aktiv är din kommun i EU-frågor?

Hur ser din kommun ut om tio år?